

MINISTERSTVO VNITRA
generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky

Kloknerova 26, 148 01 Praha 414

Č. j.: MV-11343-1/PO-OKR-2021

Počet listů: 21

Z P R Á V A

**o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky v oblasti
preventivně výchovné činnosti za rok 2020**

Praha 2021

Zpráva o činnosti Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen HZS ČR) v oblasti preventivně výchovné činnosti (dále jen PVČ) za rok 2020 je zpracována na základě Pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR (SIAŘ 6/2015 ve znění pokynu 46/2017) k realizaci preventivně výchovné činnosti u Hasičského záchranného sboru České republiky. Vychází z podkladů od jednotlivých pracovních skupin PVČ HZS krajů a pracovní skupiny PVČ Ministerstva vnitra – generálního ředitelství HZS ČR (dále jen MV-GŘ HZS ČR).

Z důvodu vyhlášených opatření vládou ČR, Ministerstvem zdravotnictví ČR a rozkazů generálního ředitele HZS ČR ve spojitosti s šířením onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2, byla v roce 2020 preventivně výchovná činnost výrazně omezena, v některých aktivitách až úplně pozastavena. Ve zprávě nejsou uváděny preventivně výchovné aktivity, které byly pro tento rok naplánovány, ale z výše uvedených důvodů se neuskutečnily. Hodnoceny jsou pouze činnosti, které se podařilo zorganizovat na počátku roku a v letních měsících v normálním režimu a následně za vyhlášeného nouzového stavu. Dále bylo upuštěno od hodnocení aktivit dle nastavených měřítek z předcházejících let.

I. Vyhodnocení hlavních priorit

Plánem MV-GŘ HZS ČR k realizaci PVČ pro rok 2020 byly stanoveny tyto hlavní priority:

- a) realizovat kurzy pro učitele základních a středních škol k výuce tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí (dále jen OČMU) dle akreditovaných programů HZS ČR nebo ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání s důrazem na regionální potřeby a vzdělávací praxi,
- b) sjednotit základní obsahovou náplň jednotlivých témat PVČ dle vytvořeného seznamu témat,
- c) pokračovat v navazování spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B v oblasti PVČ, ve vazbě na § 26 odst. 2 zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií,
- d) doplňovat, aktualizovat a aktivně využívat databázi PVČ materiálů a článků na intranetových stránkách MV-GŘ HZS ČR.

1. Vzdělávání pedagogů a managementu mateřských, základních a středních škol

K přípravě učitelů jsou primárně určeny kurzy akreditované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR (dále jen MŠMT), a to pro pedagogické pracovníky základních a středních škol k výuce tematiky ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí (dále jen OČMU). Dalšímu kurzu, určenému zejména ředitelům a managementu škol, Příprava škol a školských zařízení na mimořádné události byla v roce 2020 prodloužena akreditace pod č.j.: MSMT – 32338/2020-2-780. Platnost akreditace je stanovena do 17. září 2023.

V roce 2020 byla tato příprava realizována jedním akreditovaným kurzem pro pedagogické pracovníky k výuce tematiky OČMU (HZS Karlovarského kraje realizovalo kurz pro 40 pedagogů Gymnázia Ostrov). Větší část pedagogů byla proškolená v rámci jiných aktivit, jako byly vzdělávací programy HZS Karlovarského kraje v Centru zdraví a bezpečí, dále v rámci celodenní akce pro žáky, studenty a pedagogy Den zdraví či Den bez aut. HZS Olomouckého kraje ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou Olomouckého kraje proškolil školní metodiky prevence. HZS Plzeňského kraje ve spolupráci s Magistrátem města Plzně zorganizoval pro ředitele mateřských a základních škol města Plzně vzdělávací seminář Mimořádné události a krizové situace a jejich praktické zvládnání.

Této přípravě se v roce 2020 zúčastnilo celkem **436 pedagogů v rámci 12 akcí**.

Další aktivitou v oblasti spolupráce s pedagogy byla účast HZS Pardubického kraje na on-line konferenci Bezpečné klima ve školách Pardubického kraje, která se mimo jiné zabývala prevencí vzniku mimořádných událostí ve školách. Podobnou akci uspořádal také Krajský úřad Kraje Vysočina. Zorganizoval on-line konferenci K podpoře zdraví a udržitelného rozvoje na školách Kraje Vysočina, na které zástupci HZS Kraje Vysočina vystoupili s příspěvkem Spolupráce HZS se školami.

2. Sjednocení základní obsahové náplně jednotlivých témat PVČ

Tato hlavní priorita byla přesunuta na rok 2021. Instrukčně metodické zaměštění koordinátorů PVČ, které proběhlo v březnu 2020 a kde měl být tento nový dlouhodobý úkol vysvětlen a zadán k plnění, bylo z důvodu rozkazu generálního ředitele HZS

ČR ve spojitosti s šířením onemocnění COVID-19 předčasně ukončeno. Tento úkol se zde nestihl řádně vykomunikovat a z tohoto důvodu byl přesunut na následující období.

3. Pokračování v navázání spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B v oblasti PVČ

Ve vazbě na zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií, ve znění pozdějších úprav, bylo pro rok 2020 stanoveno pokračovat v navazování spolupráce s provozovateli objektů zařazených do skupiny B. Dle § 26 odst. 2 výše zmíněného zákona provozovatel objektu zařazeného do skupiny B spolupracuje s krajským úřadem a jím pověřenými organizacemi a institucemi a s hasičským záchranným sborem kraje na zajištění havarijní připravenosti, **informování veřejnosti a preventivně výchovné činnosti** v oblasti vymezené vnějším havarijním plánem.

Navazování spolupráce na poli PVČ probíhalo ze strany jednotlivých provozovatelů velmi rozdílně, od velkého zájmu a pochopení dané problematiky až po nezájem a odmítání komunikace na toto téma.

V Olomouckém kraji, kde se nachází 2 tyto objekty je například spolupráce dobrá. Jeden provozovatel finančně podporoval místní jednotky požární ochrany, pracoval s mládeží v dotčené obci a informoval obyvatele v místním zpravodaji. S druhým provozovatelem probíhala jednání zejména o zakoupení tzv. Zdravých lahví s preventivní tematikou pro žáky základních škol.

Dobře nastavená spolupráce je také v Pardubickém kraji, kde byly ve spolupráci s provozovateli zpracovány informace pro obyvatelstvo, které byly předávány formou letáků, plakátů a prostřednictvím webových stránek krajského úřadu, dotčených obcí a

provozovatelů. HZS Pardubického kraje v roce 2020 připravil pro všechny významné ohrožené objekty v zónách havarijního plánování **Karty opatření pro únik vybraných nebezpečných látek** a v roce 2021 předpokládá jejich distribuci.

HZS Moravskoslezského kraje realizoval v září 2020 dvě taktická cvičení v zónách havarijního plánování na území města Ostravy (v areálu plnárny technických plynů Ostrava a v objektu krytého bazénu v Novém Jičíně), do kterých byla formou realizace režimových opatření zapojena také mateřská škola.

V rámci spolupráce HZS Královéhradeckého kraje a obou objektů zařazených do skupiny B, které jsou v tomto kraji určeny, byla vytvořena a obcím v zónách havarijního plánování distribuována publikace **Rizika v kraji** v celkovém nákladu 3 100 ks.

4. Doplnování, aktualizace a aktivní využívání databáze PVČ materiálů a článků na intranetu MV-GŘ HZS ČR

Intranetové stránky byly v roce 2020 celostátní koordinátorkou PVČ průběžně doplňovány novými články, letáky, brožurami a dalšími materiály dodanými koordinátory PVČ HZS krajů.

Nově byly například vloženy vytvořené materiály k informování veřejnosti v oblasti vymezené vnějším havarijním plánem provozovateli objektů zařazených do skupiny B (skládačky, plakáty), brožury (Nebezpečné látky kolem nás od HZS Jihočeského kraje, Pro případ ohrožení či Bezpečnostní desatero požární ochrany od MV-GŘ HZS ČR) a publikované články.

II. Další aktivity v oblastech přípravy obyvatelstva

1. Podpora vzdělávání ve školách

Předškolní vzdělávání

V roce 2020 příslušníci navštívili 38 tříd mateřských škol s 1 129 dětmi. Dále v rámci programu na podporu výuky Hasík CZ proškolili 1 třídu – 30 dětí, což činí celkem **39 tříd**

mateřských škol a ostatních předškolních zařízení s 1 159 dětmi.

Základní a střední vzdělávání

V roce 2020 příslušníci navštívili se svými besedami 117 tříd základních škol s 4 809 žáky a 20 tříd středních škol s 407 studenty. V rámci programu na podporu výuky Hasík CZ proškolili dalších 495 tříd základních škol s 8 955 žáky a 2 třídy střední školy s 46 studenty, což bylo celkem **634 tříd základních a středních škol s 14 217 žáky a studenty**. To činí v průměru 22 žáků a studentů na jednu aktivitu a oproti předcházejícím rokům je to výrazný pokles, který byl zapříčiněn zejména nižším počtem žáků a studentů ve školách (v roce 2019 v průměru 69 osob na aktivitu, v roce 2018 v průměru 77 osob na aktivitu) z důvodů protiepidemiologických opatření.

Zajímavé vzdělávací aktivity se dlouhodobě účastnil HZS Zlínského kraje. Projekt „S Valaškou podle pravidel“ je zaměřen na bezpečnost silničního provozu. Je rozdělen na 3 části a probíhá postupně v zámku Žerotínů, na základních školách a na náměstí ve Valašském Meziříčí.

V první části, která se uskutečnila v prvním únorovém týdnu, probíhala dvoudenní beseda s žáky z druhých, čtvrtých, šestých a osmých tříd základních škol z Valašského Meziříčí a okolních obcí (promítání krátkých naučných filmů, výklad jednotlivých témat a diskuze s odborníky). Za pořadatele zde byli také herci v roli automobilových závodníků Olga Lounová, David Suchařípa a Lukáš Langmajer a automobiloví závodníci Silvestr Mikuláščík a Jaroslav Pešl. Žáci také procházeli jednotlivá stanoviště, kde si prohlédli vybavení jednotlivých složek IZS a prakticky si vyzkoušeli např. poskytování první pomoci. Druhá část, která se uskutečnila v posledním únorovém týdnu, probíhala na základních školách, které se do projektu zapojily. Zde žáci vyplňovali vědomostní testy a při besedách ukázaly své znalosti načerpané z besed. Třetí část probíhala na náměstí ve Valašském Meziříčí před startem Valašské rally. Zde byly představeny třídy a také jednotlivci s nejlepšími výsledky v testech. Hasiči měli připravenou simulaci hašení požáru objektu, vyprošťování osoby z havarovaného vozu a stánek PVC kde s návštěvníky probírali různá témata (jak nahlásit událost na KOPIS, a jak se chovat do příjezdů hasičů apod.).

Aktivity pro základní a střední školy

Aktivity pro základní a střední školy

Meziresortní expertní pracovní skupina pro bezpečnostní témata

V roce 2020 se Meziresortní expertní pracovní skupina nesešla. Současně doposud nebyla Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, jakožto vedoucím pracovní skupiny, vládě ČR předložena Zpráva s návrhy na optimalizaci vzdělávání v bezpečnostních tématech, s navrženými prioritami a úkoly, jak toho dosáhnout.

Multimediální učebny

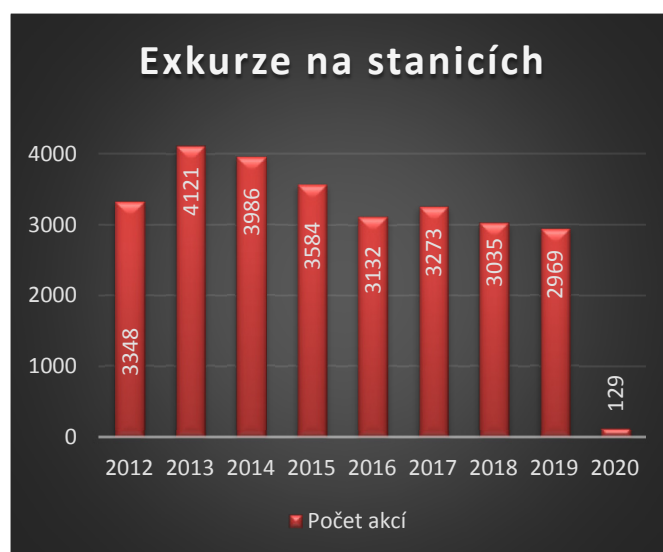
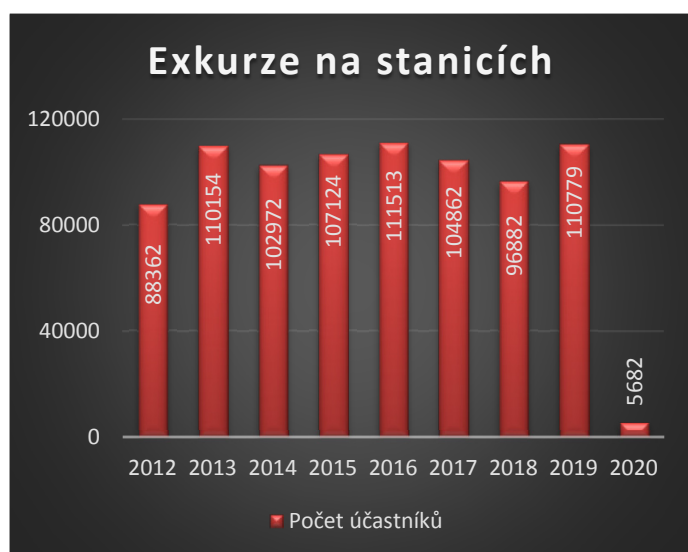
V podpoře vzdělávání dětí, žáků a studentů se osvědčily tzv. multimediální učebny. Postupně počet těchto učeben narůstá a zkvalitňuje se jejich vybavení. 8 HZS krajů (HZS hl.m. Prahy, HZS Středočeského, Jihočeského, Plzeňského, Karlovarského, Ústeckého, Jihomoravského kraje a Kraje Vysočina) vlastní celkem 12 těchto učeben, které slouží jak školám a jejich pedagogům, tak i členům jednotek sboru dobrovolných hasičů nebo široké veřejnosti v rámci preventivně výchovných akcí jako jsou exkurze na stanicích, různé soutěže, besedy či semináře. Postupně také narůstá počet vzdělávacích koutků, které se zřizují na hasičských stanicích, kde není vhodná místnost pro zřízení učebny. Tyto koutky, vybavené názornými pomůckami (např. domečkem rizik, přenosnými hasičskými přístroji, hlásiči požárů apod.), grafikou s tematikou požární ochrany a ochrany obyvatelstva a vzdělávacími materiály, slouží jako podpora příslušníkům při provádění exkurzí. V roce 2020 bylo např. vybudováno 5 těchto koutků u HZS Jihočeského kraje (na stanici v Soběslavi, Třeboni, Milevsku, Vimperku a Strakonících).

Exkurze na hasičských stanicích

V roce 2020 se **exkurzí účastnilo cca 5 700 osob**. Tato aktivita mohla probíhat pouze na začátku roku 2020 do poloviny února, v období letních prázdnin a na začátku září. Některé

HZS krajů pořádaly exkurze pouze v lednu a únoru, dále z důvodu zabezpečení akceschopnosti sboru byla tato činnost pozastavena úplně.

U HZS Moravskoslezského kraje dlouhodobě probíhala spolupráce s Hasičským muzeem v Ostravě, kde na základě pracovních dohod návštěvníky prováděli a besedovali s nimi včetně předávání preventivně výchovných informací bývalí příslušníci. Hasičské muzeum se vzdělávacím programem v roce 2020 navštívilo cca 2 700 osob. Dále byl zpracován návrh nových expozic tak, aby měly ještě větší vzdělávací charakter.

2. Spolupráce s vysokými školami

Celkem 7 HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR spolupracovalo v roce 2020 s vysokými školami. Podporovalo výuku svou přednáškovou činností, tvorbou vzdělávacích materiálů, vedením a oponováním závěrečných prací, zajišťováním exkurzí a praxí pro vysokoškolské studenty a také přednáškovou činností pro studenty Univerzit třetího větu. Převážná část aktivit však v tomto roce probíhala pouze distančně, exkurze a praxe pro studenty byly velmi omezené.

Přehled vysokých škol spolupracujících s HZS ČR v roce 2020

	Vysoká škola
MV-GŘ HZS ČR	Univerzita Karlova v Praze Fakulta tělesné výchovy a sportu

	Akademie Praze Divadelní fakulta
	Janáčkova akademie múzických umění v Brně
	Vysoká škola múzických umění v Bratislavě
HZS Středočeského kraje	České vysoké učení technické v Praze Fakulta biomedicínského inženýrství
HZS Jihočeského kraje	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
HZS Královéhradeckého kraje	Univerzita Jana Amose Komenského Praha Katedra bezpečnostních studií
HZS Pardubického kraje	Univerzita Pardubice
	Vysoká škola Ambis
HZS Olomouckého kraje	Univerzita Palackého v Olomouci
HZS Moravskoslezského kraje	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
	Slezská univerzita v Opavě
	SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku-Místku
	Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
	Univerzita Palackého v Olomouci
	SŠ a VOŠ zdravotnická v Ostravě
	VOŠ sociální v Olomouci
HZS Zlínského kraje	Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

HZS Jihočeského kraje v roce 2020 pokračoval v zabezpečování výuky předmětu Ochrana obyvatelstva a prevence rizik na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Výuka byla prováděna přes videokonference a nově byl vytvořen videomateriál o délce 75 minut k problematice OČMU, ve kterém se kombinují přednášky v Powerpointu s mluveným slovem a vizuálními efekty.

MV-GŘ HZS ČR se v říjnu 2020 podílelo na pořádání odborného symposia, které každoročně organizuje Katedra produkce divadelní fakulty Akademie múzických umění v Praze. Letos bylo symposium věnováno rizikům při pořádání kulturních eventů, jejich předcházení a následným řešením možných mimořádných událostí. V laboratoři v Institutu ochrany obyvatelstva byla natočena a sestříhána profesionální videa, doplněná odbornými komentáři, simulací šíření zplodin hoření v 3D modelu divadla. Vytvořené materiály byly převedeny do

elektronické podoby a na sympoziu prezentovány online. Akce se zúčastnilo cca 100 studentů tří vysokých škol a další odborníci z oblasti divadelnictví. Materiály byly předány Akademii múzických umění v Praze k dalšímu využití.

V rámci práce na aktualizaci usnesení vlády ČR k začlenění tématik OČMU, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult byl vypracován návrh struktury výuky uvedených problematiky pro všechny budoucí učitele napříč obory. Návrh byl následně prodiskutován a připomínkován zástupcem Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a zástupcem Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Práce na aktualizaci usnesení vlády ČR k začlenění tématik OČMU, péče o zdraví a dopravní výchova do studijních programů pedagogických fakult úzce souvisí s úkolem z Koncepce vzdělávání v OOB a KŘ, a to s aktualizací Společného minima pro vzdělávání odborníků v oblasti bezpečnosti ČR. Vzhledem k tomu, že práce na Společném minimu se prodloužily s ohledem na složité vypořádávání připomínek s vysokými školami a odmítavého postoje ze strany Ministerstva obrany nebylo možné v práci na aktualizaci materiálu pokračovat. V intencích uvedeného bude činnost na úkolu pokračovat i v roce 2021.

3. Programy a projekty přípravy obyvatelstva

V roce 2020 HZS ČR realizoval následující programy a projekty:

Hasík CZ

Do praktické realizace preventivně výchovných programů Hasík CZ - Výchova dětí v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva (zaměřeno na základní školy) a Hasík CZ - Vaše cesty k bezpečí (zaměřeno na střední školy) je dlouhodobě zapojeno 10 HZS krajů (HZS hl. m. Prahy, HZS Středočeského, Plzeňského, Libereckého, Ústeckého, Královéhradeckého, Jihomoravského, Olomouckého, Moravskoslezského a Zlínského kraje) a MV-GŘ HZS ČR. V roce únoru 2020 proběhl úvodní třídenní metodický seminář pro nové instruktory programu Hasík CZ pro HZS a JSDH Moravskoslezského kraje a v září 2020 pak dvoudenní motivačně opakovací seminář pro déle pracující instruktory HZS a JSDH Zlínského kraje. Naplánované semináře, které nemohly být v roce 2020 uskutečněny, budou realizovány v roce 2021.

Hasiči pro školy

V roce 2020 byly vytvořeny interaktivní prezentace pro 9. ročník základní školy. Pracovní listy a příručka pro učitele k tomuto ročníku budou tvořeny v roce 2021. Dále byly z grafiky tohoto projektu vytvořeny nové vzdělávací letáky a záložky a na všechny územní odbory HZS

Ústeckého kraje a krajské ředitelství byly pořízeny nové bannery s tématy dopravní nehoda, orientační body pro volání na tísňové linky a hasicí přístroje – druhy a použití. Kolektiv, který se podílí na tvorbě materiálů projektu, byl oceněn 3. místem v anketě Hasič roku v kategorii Kolektiv roku.

Videoprojekt OČMU

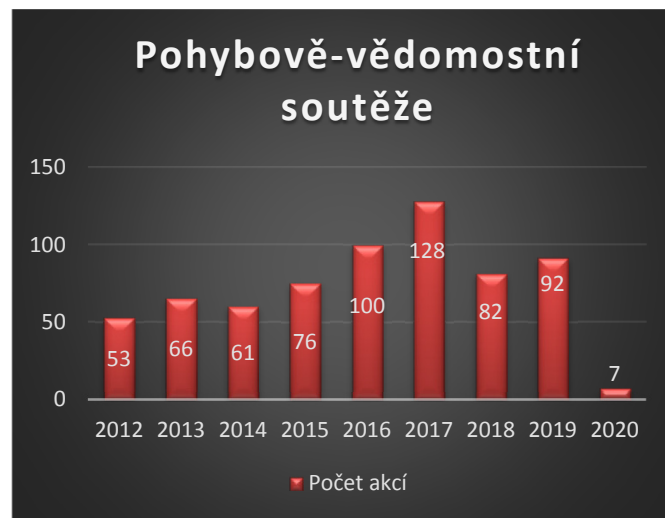
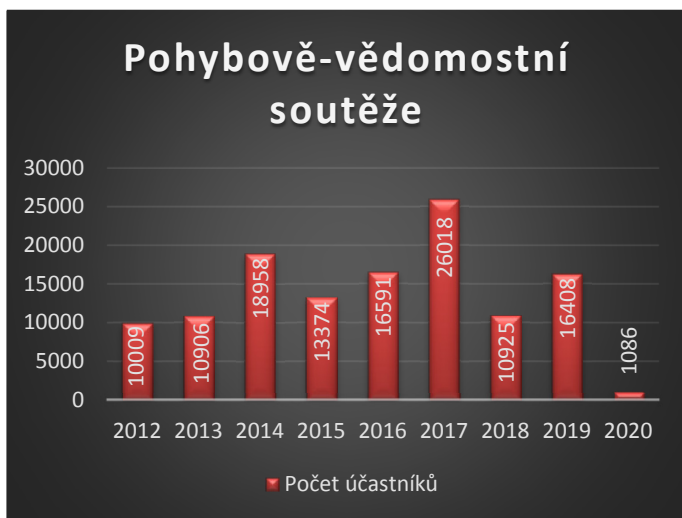
HZS Středočeského kraje ve spolupráci se Zdravotnickou záchrannou službou a Krajským ředitelstvím Policie Středočeského kraje šestým rokem pokračoval ve videoprojektu pro podporu výuky OČMU. Youtubový kanál HZS Středočeského kraje – OČMU zaznamenal v roce 2020 okolo 42 tisíc nových zhlédnutí. Videoklipy byly také umístěny na Facebookové stránky HZS Středočeského kraje a HZS hl. m. Prahy, kde v součtu zaznamenaly přes 600 tisíc zhlédnutí.

Soutěže

V roce 2020 se podařilo MV-GŘ HZS ČR, HZS Jihočeského, Plzeňského a Olomouckého kraje zorganizovat jen **7 různých soutěží** (vědomostní, výtvarné a literární), kterých se zúčastnilo přes **1 000 soutěžících**. HZS krajů v uplynulých letech organizovaly především pohybově-vědomostní soutěže typu Mladý záchranář, kde soutěžící plní stanovené úkoly u jednotlivých stanovišť a dochází kde především k praktickému prověření znalostí. Tento typ soutěží však nebylo možné v roce 2020 z důvodu vyhlášených opatření zorganizovat, proto je pokles v této aktivitě tak výrazný.

HZS Plzeňského kraje se se svými stanovišti s tematikou požární prevence a ochrany obyvatelstva podílel na dvou pohybově-vědomostních soutěžích v rámci programu na dětských letních táborech, kterých se zúčastnilo 230 dětí.

MV-GŘ HZS ČR pokračovalo ve vědomostní soutěži pro děti a mládež o **Hasičské pohádky 2** na webových stránkách a facebooku MV-GŘ HZS ČR. Každý měsíc byly uveřejněny nové soutěžní otázky z tematik ochrany obyvatelstva, požární prevence a IZS. Z došlých správných odpovědí, kterých v průměru dorazilo 30 měsíčně, byli vylosováni 3 výherci. Na chybné odpovědi bylo odpovídáno opravou chyby s vysvětlením. U příležitosti Evropského dne tísňové linky 112 probíhala celostátní výtvarná soutěž **Dávají za nás ruku do ohně**, jejímž tématem bylo 20. výročí HZS ČR v novém krajském uspořádání.

4. Příprava dospělé populace

Vzdělávání osob v produktivním věku je zejména vzhledem k jejich časové vytíženosti velmi náročné. V uplynulých letech se příliš nedařilo uspořádat besedu, přednášku nebo workshop pro tuto cílovou skupinu, aby se jí zúčastnilo odpovídající množství osob. Až v roce 2019 se tento trend podařilo zvrátit a příprava dospělé populace se výrazně zlepšila.

Příklady oslovených skupin osob produktivního věku za rok 2020:

- HZS hl. m. Prahy – seminář zaměřený na problematiku ochrany obyvatelstva pro zaměstnance (zejména členy požárních hlídek) firmy L'Oréal ČR a Slovensko, proškoleny 15 osob;
- HZS Jihočeského kraje – workshop pro provozovatele zařízení sociální péče a zastupitele města Písek na téma požární bezpečnost svateb v těchto objektech, proškoleny 20 osob;
- HZS Plzeňského kraje – taktické cvičení na únik kyseliny sirové a chlornanu sodného v plaveckém bazénu s účastí 50 osob včetně zaměstnanců;
- HZS Libereckého kraje – exkurze na KOPIS a TCTV112 s přednáškou u příležitosti Evropského dne tísňové linky 112, zúčastnilo se 55 osob, převážně dobrovolných hasičů;
- HZS Karlovarského kraje – bezpečnostní den pro zaměstnance Elektromodul s účastí 240 osob, ukázky hašení (se zaměřením na potřeby této společnosti), AED a ukázka resuscitace, využití podzemního hydrantu v objektu firmy a hašení požáru jejich

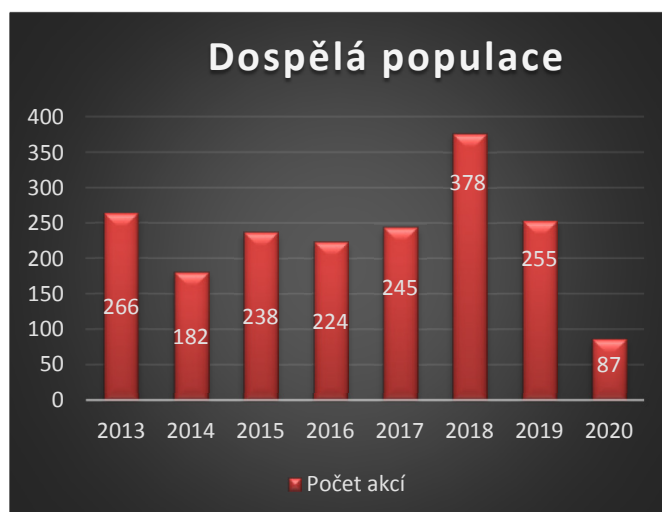
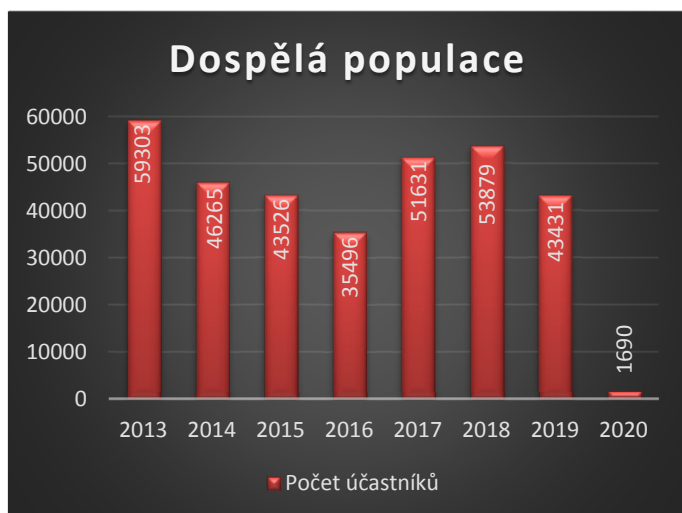
vybavením. Další akce pro dospělé populaci proběhly v Centru zdraví a bezpečí – pro řidiče a řidiče autoškol v programu Bezpečnost v dopravě, pro zaměstnance Lázeňské lesy v programu Rizika požárů v lese a v programu OČMU pro veřejnost;

- HZS Královéhradeckého kraje – přednáška pro zaměstnance Texla a.s. Ostroměř se zaměřením na požární prevenci;
- HZS Pardubického kraje – beseda pro 30 členů Aeroklubu Chrudim o tématech požární prevence s praktickým nácvikem hašení přenosnými hasicími přístroji a dále beseda se zemědělci zaměřená na předcházení požárů v období žňových prací, které se zúčastnilo 45 osob;
- HZS Kraje Vysočina – přednáška pro pracovníky Senior Pointů se zaměřením na požární prevenci s důrazem na obytné budovy, přednáška pro členky Českého svazu žen na téma bezpečný domov a besedy pořádané obecními úřady, jejichž tématem bylo Člověk a mimořádné situace aneb co dělá hasič, když nehasí (způsoby varování a vyrozumění, evakuace, apod.);
- HZS Moravskoslezského kraje – odborný seminář pro Český svářečský ústav, který byl zaměřen na požární prevenci s účastí 60 osob;

Samostatnou skupinu ve vzdělávání osob v produktivním věku pak tvoří **školení členů sborů dobrovolných hasičů obcí** (dále jen SDH obcí), kterým se jednotlivé HZS krajů každoročně věnují:

- HZS Pardubického kraje proškolil 63 preventistů SDH II. a III. stupně, přípravu zaměřili na povinnosti obcí na úseku požární ochrany a přípravu obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při mimořádných událostech;
- HZS Královéhradeckého kraje proškolil 20 členů SDH na kurzu Technik ochrany obyvatelstva;
- HZS Jihočeského kraje se v průběhu roku podílel na odborné přípravě preventistů požární ochrany SDH obcí, rozšířené o poznatky v oblasti ochrany obyvatelstva a účastnil se jednání Okresních odborových rad prevence SH ČMS.

V roce 2020 se uskutečnilo **87 vzdělávacích aktivit** pro osoby v produktivním věku, kterých se zúčastnilo **1 690 osob**. I v této aktivitě se výrazně oproti předcházejícím rokům projevilo pokles účastníků na jednu akci, způsobenou především dodržováním opatření o maximálním počtu osob na jedné akci (2019 – v průměru 170 osob na akci, 2020 – v průměru 19 osob na akci).

5. Příprava a vzdělávání specifických skupin obyvatelstva

Senioři

Příprava seniorů na běžná rizika a mimořádné události probíhala zejména formou přednášek a besed prostřednictvím senior akademií, univerzit třetího věku, ve spolupráci s občanskými sdruženími seniorů, kluby či domovy seniorů a obecními/městskými úřady. V roce 2020 se podařilo uskutečnit **11 aktivit**, kterých se zúčastnilo **356 osob**.

Jako příklad těchto aktivit lze uvést Den seniorů pořádaný městem Tábor, kterého se HZS Jihočeského kraje zúčastnil s prezentací na téma Bezpečnost seniorů, požární prevence a ochrana obyvatelstva (účast 40 seniorů). HZS Plzeňského kraje ve spolupráci s městskou policií Plzeň v rámci Senior akademie provedl dvě besedy pro celkem 102 seniorů. Jednu přednášku také provedl HZS Moravskoslezského kraje pro 26 seniorů v rámci Univerzity volného času. Besedu se seniory v domě s pečovatelskou službou, zaměřenou na průchodnost únikových cest a východů, autonomní hlásiče požárů a volání na tísňové linky, které se zúčastnilo 32 osob, provedl také HZS Kraje Vysočina.

HZS Libereckého kraje natočil přednášku Bezpečná domácnost seniora pro účastníky Senior akademie Liberec, jejichž aktivity v roce 2020 probíhaly pouze distančně. V roce 2020 pokračovala spolupráce s Odborem rodinné politiky a politiky stárnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ČR na programu Implementace politiky stárnutí na krajskou úroveň. Podzimní setkání na Dni seniorů, která byla původně plánována na září a říjen ve všech krajích, se uskutečnila pouze ve Zlínském kraji, kde se HZS Zlínského kraje účastnil prezentací a stánkem PVČ. V ostatních krajích se již tato setkání nestihla uskutečnit před vyhlášením druhého nouzového stavu. Ve většině krajů se pravidelně scházeli platformy

tohoto programu s účastí zástupců HZS krajů, probíhali však ve většině případů distančně přes videokonference.

Osoby se zdravotním postižením

5 HZS krajů se v roce 2020 věnovalo aktivitám pro osoby se zdravotním postižením. Vzhledem k mnoha druhům zdravotního postižení jsou tyto akce vždy velmi specifické a předávané informace jsou uzpůsobeny druhu postižení.

HZS Pardubického kraje zorganizoval besedu pro Integrační centrum sociálních aktivit Kosatec Pardubice a dále besedu pro 110 žáků Speciální základní školy Svitavy, kde se vzdělávají děti s různými typy postižení. HZS Olomouckého kraje ve spolupráci se Sjednocenou organizací nevidomých a slabozrakých v Jeseníku uspořádal přednášku pro nevidomé o požární prevenci s praktickým nácvikem evakuace z objektu. HZS Plzeňského kraje provedl dvě besedy pro 120 osob se zdravotním postižením. HZS Zlínského kraje provedl přednášku v domově pro postižené děti (13 účastníků s kombinovaným tělesným + duševním postižením) a dále se podílel na organizaci Olympiády pro nevidomé s 98 účastníky. HZS Jihočeského kraje uspořádal dětský den pro postižené děti z denního stacionáře Bazalka. V roce 2020 se celkem uskutečnilo **9 akcí**, kterých se zúčastnilo **415 zdravotně postižených osob**.

6. Jednorázové akce pro veřejnost

HZS ČR pořádal pro veřejnost, kromě výše uvedených aktivit, také jednorázové akce. V roce 2020 to bylo zejména v letních měsících a v září, kdy byla epidemiologická situace v ČR příznivější a bylo konání těchto akcí povoleno. K tomu využíval vlastní mobilní stánky pro outdoorové a indoorové akce s různým vybavením pro realizaci PVČ. Návštěvníky akcí seznamoval s problematikami požární prevence, ochrany obyvatelstva a IZS pomocí různých kvízů, testů, domečku rizik, magnetických sad a dalších preventivně výchovných pomůcek. V roce 2020 proběhlo celkem **130 jednorázových akcí**, kterých se zúčastnilo okolo **31,5 tisíce osob, z toho cca 15 tisíc dětí**. Často se HZS ČR na těchto akcích podílel jako spoluorganizátor, obvykle ve spolupráci s dalšími složkami IZS, s Českým červeným křížem, s obcemi či nevládními neziskovými organizacemi. Tyto akce se neřadí svým charakterem k typickým vzdělávacím aktivitám, chápeme je jako doplňkovou formu PVČ a prezentaci HZS ČR.

7. PVČ prostřednictvím médií

Ze zkušeností HZS ČR z posledních několika let vyplývá, že účinným nástrojem k předávání informací občanům jsou **regionální média** (obecní/městské zpravodaje, regionální rádia a TV, obecní weby, nástěnky apod.) a také **sociální sítě**. 13 HZS krajů (výjimkou je HZS Ústeckého kraje) a MV-GŘ HZS ČR pravidelně k PVČ využívalo sociální síť Facebook. 7 HZS krajů (HZS hl. m. Prahy, HZS Středočeského, Plzeňského, Královéhradeckého, Pardubického, Olomouckého a Moravskoslezského kraje) a MV-GŘ HZS ČR pak také další

sociální sítě jako Instagram, Twitter nebo YouTube. Umisťovaly zde různé pozvánky na akce spojené s PVČ, varovné informace s připomenutím správného chování, krátké články, fotografie a videa. Médiím bylo v roce 2020 poskytnuto celkem **340 vzdělávacích příspěvků prostřednictvím rozhlasu, 201 příspěvků prostřednictvím televize a 728 příspěvků prostřednictvím tištěných médií**. Přesný dosah takto poskytovaných informací však nelze přesně vyčíslit. Například ze strany MV-GŘ HZS ČR jsou témata zpracovávána jak ve formě tiskové zprávy, tak jako zvuková a video nahrávka. Média pak mohou, s uvedením zdroje, a pokud nezmění obsah, informace zveřejnit bez další autorizace. Díky tomu se velmi zvýšil počet médií, která PVČ témata přebírají, bohužel za cenu absence zpětné vazby. V současné době existuje velké množství internetových médií zaměřených na konkrétní cílové skupiny a řada regionálních médií, která mají nastaveno automatické přebírání článků nebo nahrávek z webových stránek HZS ČR.

MV-GŘ HZS ČR v roce 2020 pokračovalo v cyklu odborných článků věnovaný problematice OČMU, tentokrát pro pedagogy středních škol v týdeníku Učitelské noviny, pokračovala spolupráce s redakcí časopisu a online aplikací určené ředitelům a managementu škol a školských zařízení Řízení školy a s časopisem Naše rodina. Všechny otištěné odborné články byly rovněž umístěny na webovou stránku Národního pedagogického institutu ČR Metodický portál RVP. Na sociální síti Facebook byly nově umisťovány příspěvky vzdělávacího seriálu Víte, že..., které při šesti uveřejněných dílech získaly přes 355 tisíc zhlédnutí. Uskutečnil se také nový online dotazníkový průzkum na téma požární bezpečnosti, kterého se zúčastnilo na 500 osob z řad veřejnosti. Získaná data budou sloužit zejména jako podklad do připravovaných výstupů na téma požáry v domácnostech pro připravovaný web TV hasiči.

Nejvíce aktivit při poskytování preventivně výchovných informací obyvatelstvu přes média v roce 2020 uskutečnil HZS hl. m. Prahy – **190 příspěvků pro rozhlas, 91 pro TV a 212 pro tištěná média + sociální sítě**. Většina velkých médií sídlí v Praze a pro obecné rady a prevenci se obracela na HZS hl. m. Prahy. Největší podíl práce zde ležel na tiskovém mluvčím, který řešil prakticky denně aktuální případy a vždy do médií zmínil i preventivní část. Dále publikoval preventivní informace aktuálně k ročnímu období, na které reagovali i novináři. Např. v prosinci 2020 zasahoval HZS hl. m. Prahy u 12 případů, které souvisely s nedbalostí a tyto případy se následně objevily i s preventivním varováním v radiu a TV, v internetových médiích a tištěných novinách. Sociální síť Twitter HZS Praha je nejsledovanější mezi HZS krajů, a to hlavně mezi novináři.

HZS Středočeského kraje pokračoval v celoroční kampani **Když jde o život, přeparkovat nestihnete**, jejímž cílem je dlouhodobou a neagresivní formou upozornit obyvatele v hustě zalidněných lokalitách na rizika, která vyplývají z nedodržování legislativy při parkování a dále navázání spolupráce s místní samosprávou a hledání společných řešení přijatelných jak pro obce, tak pro složky IZS, a tím i předcházení fatálním následkům případných mimořádných událostí. Nově byla navázána spolupráce s městem Lysá nad Labem a místní městskou policií, pro kterou byly vytvořeny letáky a dále se společností AVE (odpadové hospodářství) v Praze. Vozidla na odvážení odpadu mají totiž stejné problémy průjezdnosti jako vozidla HZS ČR. V rámci spolupráce vznikly bannery upozorňující na problematiku průjezdnosti na sídlištích, které byly umístěny na několik vozů společnosti AVE a projíždějí ulicemi Prahy. Pro efektivní formu kampaně byly zvoleny opakované testy průjezdnosti oblastí s hustou zástavbou, především panelových sídlišť, spojené s umístěním varujících letáčků za okna vozidel bránících v průjezdu. Dále pak zveřejnění plakátů v místním tisku, obecních vývěskách a domovních nástěnkách po dohodě se zástupci obcí a společenství vlastníků jednotek. Facebooková stránka projektu zaznamenala **obrovský zájem veřejnosti – 4 499 355 zhlédnutí**, což znamenalo 12 327 zhlédnutí denně. Projekt také inspiroval další stát, vznikla facebooková stránka s názvem 3 metre k životu, která v podstatě řeší stejné téma, ale na Slovensku. Nově byla pro projekt zřízena stránka na sociální síti Instagram (prozatím 505 stálých odběratelů). Propagaci projektu se také věnoval obsáhlý článek Potřebujeme projet, abychom mohli zachraňovat, žádají hasiči, který vyšel v časopise MOSTY (vydává Národní rada osob se zdravotním postižením ČR).

HZS Jihočeského kraje pokračoval ve spolupráci s Českobudějovickým Deníkem, kde v rubrice **Minuty z požární ochrany** publikoval články s tématy požární prevence, ochrany obyvatelstva, krizového řízení a IZS.

HZS Olomouckého kraje spolupracoval s obecními a městskými úřady na zveřejňování preventivních informací na vývěsních deskách. Pod názvem **Hasiči radí** se tak k občanům každý měsíc dostala nová preventivně výchovná témata. Pokračoval také ve spolupráci s televizí TV Morava, s Českým rozhlasem Olomouc a Rádiem Haná.

Podobnou cestou směřoval také HZS Libereckého kraje, který v průběhu roku zasílal cyklus preventivních článků **Hasiči radí občanům** do městských a obecních zpravodajů (využilo celkem 94 obcí).

HZS Královéhradeckého kraje v roce 2020 nově založil své stránky na sociálních sítích Facebook, Twitter a Instagram, kde průběžně uveřejňoval také příspěvky s PVČ tematikou, oficiálně se také připojil ke kampani Parkuji ohleduplně – 3 metry k životu.

HZS Karlovarského kraje ve spolupráci s Asociací Záchranný kruh pokračovalo v realizaci dlouhodobého projektu **Ty to zvládneš - Setkání s realitou**. Jedná se o unikátní spojení reálných záběrů ze zásahů složek IZS společně s analýzou dopravních nehod a preventivně emotivním sdělením z úst záchranářů nebo přímých účastníků. Na projektu spolupracovaly složky IZS a další odborníci na bezpečnost v dopravě. V jeho rámci vzniklo 12 dílů, které byly publikovány na sociálních sítích, webech a rovněž v médiích a které byly umístěny ke stažení zdarma na webových stránkách <http://realita.tytozvladnes.cz>. Projekt byl financován z Fondu zábrany škod České kanceláře pojistitelů.

III. Zabezpečení přípravy obyvatelstva

1. Personální zajištění PVČ

Nastavený systém personálního zajištění PVČ u HZS ČR má stabilní charakter. Pracovní skupiny PVČ (u MV-GRH HZS ČR a HZS krajů), které jsou složeny z koordinátora PVČ, zástupce úseku prevence, IZS a operačního řízení a tiskového mluvčího, v roce 2020 komunikovali především telefonicky a online. Počet HZS krajů, které zavedly funkci styčné osoby či koordinátora PVČ na územních odborech postupně narůstá (např. u HZS Středočeského, Plzeňského, Libereckého, Královéhradeckého či Jihomoravského kraje).

Jak samotní koordinátoři PVČ HZS krajů, tak další příslušníci podílející se na provádění PVČ v uplynulých letech byly v roce 2020 především pověřeni úkoly vztahujícími se k vyhlášeným opatřením ve spojitosti s šířením onemocnění COVID-19 způsobeného novým koronavirem SARS-CoV-2. Jednalo se zejména o distribuci osobních ochranných prostředků v rámci kraje (zejména do zdravotnických a sociálních zařízení), o práci v krizových štábech HZS kraje a zajišťování požadavků krizových štábů obcí, o podporu činností krajských úřadů, o personální zabezpečení krajských operačních středisek HZS krajů nebo informačních linek IZS k poskytování informací občanům.

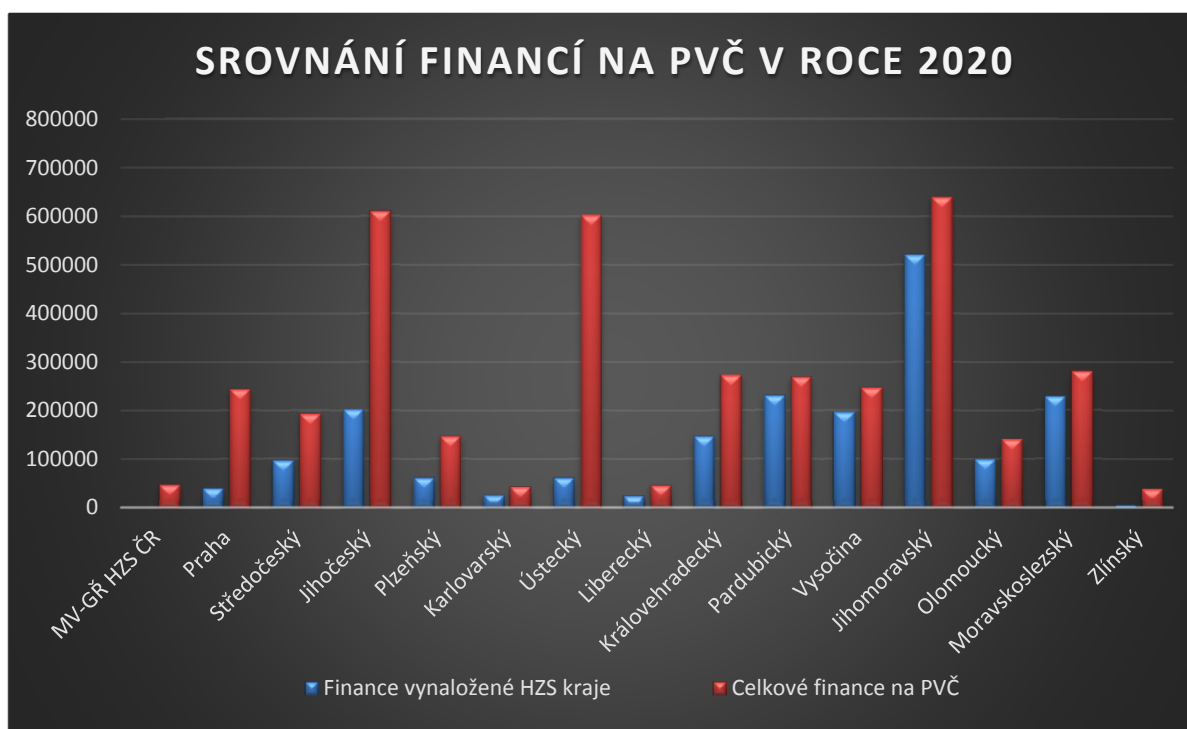
2. Financování PVČ

FINANCOVÁNÍ PVČ						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Celková částka v Kč	3 965 841	4 005 329	4 112 972	5 364 646	4 834 914	3 858 459
Z rozpočtů HZS krajů	2 648 592	2 341 185	1 966 007	3 139 160	2 382 957	1 964 274

Z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR pro HZS krajů	631 000	631 000	631 000	631 000	704 931	631 000
Z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR				20 000	103 500	49 500
Mimorozpočtové financování*	666 249	1 033 144	1 515 965	1 594 486	1 643 526	1 207 385

* Např. dotace od krajských úřadů, měst, granty, dary apod.

V roce 2020 byly na PVČ z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR uvolněny finanční prostředky pro HZS krajů dle stanoveného klíče (počet obyvatel/počet obcí na kraji) v celkové výši 631 000,- Kč. Finanční prostředky byly HZS krajů a MV-GŘ HZS ČR vyčerpány, a to především na pořízení nového vybavení, nových materiálů nebo dotisků pro PVČ a drobných propagačních předmětů. HZS krajů tak především vybavily své multimediální učebny a hasičské koutky na stanicích, pořídily nové nůžkové stany a jejich mobiliář pro venkovní akce, předzásobily se vzdělávacími materiály, jako jsou informační letáky, brožury, bannery, drobné tiskoviny (pexesa, omalovánky, vystřihovánky, puzzle apod.) a drobnými předměty (balonky, samolepky, magnetky, přívěsky z reflexního materiálu apod.). Pokles finančních prostředků z rozpočtu HZS krajů měl přímou souvislost s výrazným poklesem prováděných preventivně výchovných aktivit ve spojitosti s šířením onemocnění COVID-19. Původně zamýšlené nákupy uvedeného materiálu, které by pokryly naplánované aktivity pro rok 2020, byly adekvátně poníženy (oproti roku 2019 se jedná o pokles o necelých 419 tisíc

Kč).

Shrnutí a závěr

V roce 2020 nebylo z objektivních důvodů možné plnit hlavní priority a dále stanovené úkoly dle Plánu MV-GŘ HZS ČR k realizaci PVČ na rok 2020. Není proto možné tento rok z pohledu preventivně výchovné činnosti hodnotit.

Oblast PVČ je založena především na osobním kontaktu příslušníků HZS ČR s veřejností jak při různých programech podporujících výuku OČMU v mateřských, základních a středních školách, při akreditovaných kurzech pro učitele a management škol, tak při všech dalších akcích určených veřejnosti. Vyhlášená protiepidemiologická opatření a z nich vyplývající omezení a rozkazy generálního ředitele HZS ČR k zajištění akceschopnosti sboru utlumila tuto činnost od poloviny měsíce února a dále plně znemožnila v období vyhlášených nouzových stavů (od 12. března do 17. května 2020 a od 5. října 2020 s dobou trvání přesahující konec roku 2020). V rámci možností se více pracovalo v on-line prostředí a v médiích.